

## **Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10**

Utarbeidet etter *forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen for trinn 5–10* fastsatt av Kunnskapsdepartementet 7. juni 2016.

Vedtatt av dekan Irina Engeness, Fakultet for lærerutdanninger og språk, mai 2022.

Revidert av programleder Lin Sandhaug Ramberg, Fakultet for lærerutdanninger og språk, juni 2023.

## Innhold

1. Innledning .....	3
2. Organisering, omfang og arbeidsformer .....	5
3. Aktørene og ansvarsoppgaver .....	6
4. Skikkethet .....	8
5. Innhold i praksis .....	9
6. Læringsutbytte og arbeidskrav .....	13
Syklus 1 (1.–3. studieår) .....	13
Syklus 2 (4.–5. studieår) .....	16
7. Vurdering .....	18
8. Generell informasjon .....	20
Vedlegg 1: Studentenes mal for veiledningsgrunnlag .....	22
Vedlegg 2: Mal for rektors dialogbaserte samtale med studentene .....	23
Vedlegg 3: Studentrapport fra praksis 1. studieår .....	25
Vedlegg 4: Studentrapport fra praksis 2. studieår .....	26
Vedlegg 5: Studentrapport fra praksis 3. studieår .....	27
Vedlegg 6: Studentrapport fra praksis 4. studieår .....	29

## 1. Innledning

Plan for praksis bygger på forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 av 7. juni 2016 og ses i sammenheng med Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10. Plan for praksis utgjør del 3 av studiets programplan. Den er i tillegg knyttet opp mot studiets programplan (del 1) og emnebeskrivelser for pedagogikk og elevkunnskap, masterfordypningsfag og valgfag ved Høgskolen i Østfold. Praksisopplæring knyttet til det enkelte studieår må normalt være bestått for å kunne gå videre i praksisopplæringen og studiet.

Beskrivelsen av praksisopplæringen i programplanen, i emnebeskrivelsene for fag og i *Plan for praksis* utgjør et forpliktende grunnlag for høgskolen, lærere, praksisskoler og studenter. Praksisopplæringen skal baseres på de prinsipper som er nedfelt i lov- og læreplanverk. Ansvar for opplæringens innhold og organisering er beskrevet i skoleavtalen som er inngått mellom aktuelle praksisskoler og Høgskolen i Østfold v/Fakultet for lærerutdanning og språk.

**Figur 1. Studiemodell for Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 – studieåret 2023-2024.**

### Kull 2023 – 1. studieår

	HØSTSEMESTER	Studiepoeng	VÅRSEMESTER	Studiepoeng
ÅR 1	NOR/NAT/KRLE emne 101 KHV/KRO emne 102	15	NOR/NAT/KRLE emne 102 KHV/KRO emne 101	15
	MAT/ENG/SAM/FRA/SPA/TYS emne 101	15	MAT/ENG/SAM/FRA/SPA/TYS emne 102	15
	Innføring i profesjonsfaglig digital kompetanse (obl.) (LMGRLIKT20)			30 t
	Praksis	2 uker	Praksis	3 uker

### Kull 2022 – 2. studieår

	HØSTSEMESTER	Studiepoeng	VÅRSEMESTER	Studiepoeng
ÅR 2	PED emne 101 (obl.)	15	NOR emne 104 KHV/KRLE/KRO/NAT emne 103	15
	MAT/SAM/FRA/SPA/TYS emne 103 ENG emne 104	15	MAT/SAM/FRA/SPA/TYS emne 104 ENG emne 103	15
	Praksis	3 uker	Praksis	3 uker

### Kull 2021 – 3. studieår

	HØSTSEMESTER	Studie-poeng	VÅRSEMESTER	Studie-poeng
ÅR 3	KHV/KRLE/KRO/NAT emne 104 NOR emne 103	15	KRLE112/KHV111/KRO111/NAT112/ SAM112 <i>eller</i> FRA112/SPA112/TYS112 <i>eller</i> PROF.PED emne 103	15
	PED emne 102 (obl.)	15	KRLE113/KHV113/KRO113/NAT113/ SAM101 <i>eller</i> FRA114/SPA114/TYS114 <i>eller</i> PROF.PED emne 104 <i>eller</i> 105	15
	Praksis	3 uker	Praksis	3 uker

### Kull 2020 – 4. studieår

	HØSTSEMESTER	Studie-poeng	VÅRSEMESTER	Studie-poeng
ÅR 4	NOR/MAT/ENG/TYS emne 401	15	NOR/MAT/ENG/TYS emne 402	15
	PED emne 401 (obl.)	15	VIT404 Vitenskapsteori og metode (obl.)	15
	Tverrsektorielt samarbeid i skolen – entreprenørskap, kultur og skapende prosesser (60 timer) (LMAGENT21)			60 t
			Praksis	4 uker

### Kull 2019 – 5. studieår

	HØSTSEMESTER	Studie-poeng	VÅRSEMESTER	Studie-poeng
ÅR 5	ENG/TYS/PROF.PED emne 403 NOR emne 403 eller 413 MAT emne 403 eller 413	15	Masteroppgave emne 405	30
	PED emne 402 (obl.)	15		
	Praksis	2 uker		

Forklaring til studiemodell:

PED = pedagogikk og elevkunnskap (obligatorisk fag) PROF.PED = profesjonsrettet pedagogikk (masterfordypning)		
<b>Fagpulje 1</b> <b>(tom kull 2020):</b> NOR = norsk TYS = tysk* KRO = kroppsøving NAT = naturfag  <b>(fom kull 2021 også)</b> KRLE = kristendom, religion, livssyn og etikk KHV = kunst og håndverk	<b>Fagpulje 2:</b> ENG = engelsk MAT = matematikk SAM = samfunnsfag FRA = fransk SPA = spansk TYS = tysk*	<b>Fagpulje 3:</b> KRO = kroppsøving og idrett KRLE = kristendom, religion, livssyn og etikk KHV = kunst og håndverk NAT = naturfag SAM = samfunnsfag FRA = fransk SPA = spansk TYS = tysk

\* kun til og med kull 2020. Tysk byttet plass til fagpulje 2 fra og med kull 2021.

## 2. Organisering, omfang og arbeidsformer

### Organisering

Organiseringen av praksis vil fremgå av avtalen som inngås mellom Høgskolen i Østfold (HiØ) og praksisskolene, og av semesterplanen for det aktuelle studieåret. De konkrete semesterplanene for praksisgjennomføringen utvikles i et samarbeid mellom fakultetet, praksisskolene og studentene, men det er fakultetet som endelig fastlegger organiseringen hvert studieår.

### Omfang

Praksisopplæringen er en obligatorisk del av grunnskolelærerutdanningen, og har et omfang på fem dager observasjonspraksis og 80 dager veiledet og vurdert praksis i syklus 1 (1.–3. studieår), og 30 dager veiledet og vurdert praksis i syklus 2 (4.–5. studieår). Høgskolen kan i samarbeid med praksisskolene legge til rette for ytterligere ikke-veiledet praksis knyttet til praksisrettede studentprosjekter. Dette vil ev. framgå av gjeldende semesterplaner. Praksisopplæringen skal være veiledet og primært foregå i grunnskolens trinn 5–10. Inntil fem dager kan legges til videregående skole, med vekt på overgang mellom skoleslagene. Fakultetet kan også godkjenne at studentene gjennomfører ulike former for internasjonal praksis som kan avvike fra *Plan for praksis* i form og innhold. Slike praksistiltak skal være godkjent av programleder på forhånd.

**Figur 2. Oversikt over antall praksisuker i de ulike semestrene**

ÅR	HØST (antall uker)	VÅR (antall uker)
1.	1 uke observasjonspraksis, 1 uke veiledet og vurdert praksis	3 uker veiledet og vurdert praksis
2.	3 uker veiledet og vurdert praksis, ev. praksis ved vitensenter	3 uker veiledet og vurdert praksis, ev. praksis i utlandet eller praksis ved vitensenter
3.	3 uker veiledet og vurdert praksis	3 uker veiledet og vurdert praksis
4.	Ingen veiledet og vurdert praksis Entreprenørskapsprosjekt 2 dager	4 uker veiledet og vurdert praksis i grunnskolen,
5.	2 uker veiledet og vurdert praksis, inkludert skoleovertakelse	Ingen veiledet og vurdert praksis

### Arbeidsformer

I praksisopplæringen skal studentene få variert erfaring med grunnskolens arbeidsformer. Den må dermed omfatte både arbeid med elevaktive læringsformer i form av tverrfaglige opplegg, gruppearbeid og tema- og prosjektarbeid, i tillegg til erfaring med mer lærerstyrt undervisning. Studentene skal få møte gruppens/klassens og skolens sosiale og kulturelle aktiviteter og delta i relevant sosialpedagogisk arbeid.

For studenter som deltar i forsøk eller på prosjekter i fakultetets regi, vil også praksisopplæringen kunne organiseres som forsøk eller prosjekttiltak. Studentene skal også lære om og få erfaring med arbeidsmetoden *entreprenørskap*. Dette skjer gjennom et avgrenset prosjekt i 7. semester.

## 3. Aktørene og ansvarsoppgaver

### Aktørene

Den mest sentrale aktøren i praksisopplæringen, er studenten. Hele skolen er praksisskole, rektor har det overordnede ansvaret, og i tillegg har hver praksisgruppe en ansvarlig praksislærer med veiledningskompetanse. Ved HiØ har programleder det overordnede ansvaret. I tillegg har trinnkoordinator og basisgruppeveiledere et oppfølgingsansvar.

### De ulike aktørenes ansvarsområder

#### Student

- Ta aktivt tak i egen læring og bygge lærerkompetanse i positivt samarbeid med andre aktører
- Oppnå læringsutbyttene i plan for praksis og innfri arbeidskravene
- Delta i team på skolen og gjennomføre ulike typer læreroppgaver under veiledning
- Delta i praksismøter, yte bidrag overfor medstudenter og team
- Være forberedt og sørge for veiledningsgrunnlag til veiledning med praksislærer (se kap. 5.)

### **Rektor på praksisskolen**

Rektor har det overordnede ansvaret for at praksisopplæringen ved skolen holder god kvalitet og fungerer i tråd med regelverk og avtaler. Rektor kan delegere en del av oppgavene til en praksiskoordinator dersom praksisskolen har en slik. Rektors arbeid inkluderer blant annet:

- Bidra med å legge til rette for at praksislærerne har eller kan skaffe seg foreskrevet kompetanse
- Sørge for kvalifisert vikar for praksislærer med veiledningskompetanse ved praksislærers eventuelle fravær
- Legge til rette for at praksislærer har frigjort tid til å delta på praksisseminarer og følge opp studentene i praksisperiodene
- Lage en plan for studentenes ikke-veiledede praksisuke/observasjonspraksis i 1. semester
- Legge til rette for at studentene får innsikt i skoleledelse, skolen som organisasjon, skolens samarbeidspartnere, satsingsområder og pedagogiske valg, prosjekter, skole–hjem–samarbeid, tilrettelegging for tilpasset opplæring, spesialpedagogisk undervisning, samarbeid med oppfølgingstjeneste o.l.
- Gjennomføre én samtale med studentene pr. praksisperiode (se vedlegg 2 for innhold i samtalen)
- Delta i vurdering av studentene sammen med praksislærer og basisgruppeveileder
- Delta i aktuelle samarbeidsfora mellom lærerutdanning og skole
- Ta ansvar for å presentere plan for praksis for alle lærerne på skolen

### **Praksislærer (på praksisskolen)**

Lærere er eksperter på profesjonsutøving i kontekst, dvs. skolens kultur og struktur, klassen, elevene og deres bakgrunn, elevenes faglige og sosiale kompetanse og fagets konkrete realisering på skolen. Alle lærere på et trinnteam med studenter har ansvaret for studentene, men praksislærer med godkjent veiledningskompetanse har et overordnet ansvar. Praksislærers ansvarsområder relatert til praksis er:

- Sørge for forberedelse av praksis, herunder delta på høgskolens praksisseminarer
- Legge til rette for at studentene skal gjennomføre FoU-oppgaver og andre arbeidskrav i løpet av praksisperioden
- La studentene få delta i planlegging, gjennomføring og evaluering av praksislærernes egen undervisning
- Koordinere studentenes deltakelse på trinnet, slik at de får observasjonspraksis, praksis i undervisningsfagene sine og ev. i andre fag, og trening i klasseledelse
- Sørge for veiledning som omfatter faglige og pedagogiske, metodiske og didaktiske sider ved opplæringen, og som omfatter hele undervisningsprosessen: Forberedelse, gjennomføring, etterarbeid og evaluering av undervisning og andre læringsaktiviteter, samt deltakelse i sosialpedagogisk arbeid
- Veilede studenter i samarbeid med basisgruppeveileder, trinnteam og skoleledelse
- Sørge for at studentene deltar i generelle samtaletema / relevant generell veiledning
- Observere og vurdere studentene, samt etterarbeid og oppsummering av praksisperioden
- Koordinere vurderingen sammen med basisgruppeveileder, gi og skrive begrunnelse for karakter (bestått/ikke bestått)

### **Andre lærere på praksisskolen**

Andre lærere kan på forespørsel ta imot studenter i egen elevgruppe (observasjon og medlærer), og ha orienteringssamtaler og/eller forelesninger for studentene innenfor felt hvor de har spesiell kompetanse eller spesielle funksjoner. De skal videre:

- Bidra i studentrelaterte arbeidsoppgaver knyttet til omfanget av studentenes deltakelse i praksislærers elevgrupper
- Delta i veiledning og vurdering av studentene
- Diskutere vurdering av studentene med praksislærer og eventuelt levere skriftlig innspill til vurdering

### **Basisgruppeveileder**

Basisgruppeveilederen er en faglærer eller PED-lærer, og har et spesielt ansvar for at studentene skal erfare fagopplæring og praksisopplæring som en helhet innrettet mot læraryrket. Basisgruppeveileder har følgende ansvarsområder relatert til praksis:

- Ha et spesielt ansvar for at studentene skal erfare fagopplæring og praksisopplæring som en helhet innrettet mot læraryrket
- Være kontaktperson mellom praksisskole og høyskole
- Være kontaktlærer og følge opp studentene i forkant og underveis i praksis, med observasjon, samtaler og faglig og generell veiledning
- Delta i relevante samarbeidsfora med praksisfeltet
- Møte og samtale med rektor på praksisskolen
- Veilede studenter i praksis, alene og/eller sammen med praksislærer
- Følge opp studentgruppa i praksis (inntil 4 timer)
- Delta i vurdering av studenter i praksis, sammen med praksislærer og rektor, eventuelt levere skriftlig innspill til vurdering

### **Trinnkoordinator ved HiØ**

- Være kontaktledd mellom praksisskolen og HiØ
- Samarbeide med programkonsulent om utplassering av studenter i praksis
- Ha ansvar for praksisseminarer

## **4. Skikkethet**

### **Skikkethetsvurdering**

Høgskolen skal i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 4-10 foreta en helhetsvurdering av en students faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i yrket. Hensikten er å sikre at barnehagebarn, elever, pasienter og andre brukere møter ansatte som er skikket for det yrket de utøver.

En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarn, elever, pasienter, klienter og brukeres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, vil ikke bli ansett som skikket for yrket.



## Løpende skikkethetsvurdering

Løpende skikkethetsvurdering av den enkelte student foregår kontinuerlig gjennom hele studieløpet, både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet. Dette innebærer at lærere, praksislærere, veiledere og andre som har med studenten å gjøre i utdannings situasjonen, har et ansvar for å følge med og foreta løpende vurderinger. Programleder kontaktes alltid i slike saker.

## 5. Innhold i praksis

### Gjennomføring

Praksis skal være relevant for og integrert i fagene. Det innebærer at studentenes teoriforståelse i fag og pedagogikk skal være tema i praksisopplæringen, samtidig som studentenes praksiserfaringer skal ha en viktig plass i undervisningssituasjonen på høgskolen. Praksisopplæringen er å betrakte som en læringsarena på linje med vanlig undervisning. Høgskolen og rektor ved praksisskolen skal sikre at studentene får undervise i fag de har hatt opplæring i. Samtidig skal studentene gis muligheter til prøve seg i flere fag, blant annet for å gi grunnlag for valg av fag senere i studiet. Det er viktig at både praksislærere og basisgruppeveiledere drøfter sin egen undervisning og yrkesrolle med studentene.

Praksisopplæringen skal stille økende krav til studentenes selvstendighet og ansvar gjennom utdanningsløpet. Individuell veiledning fra både praksislærere og andre ansatte ved praksisskolen er sentralt for utviklingen av studentens profesjonskompetanse. Det forutsettes et aktivt samarbeid mellom høgskolen og praksisskolen, slik at studentene får varierte og relevante praksiserfaringer. Praksisopplæringens innhold i valgfagdelen av studiet skal i hovedsak være rettet mot fagdidaktisk arbeid i det/de aktuelle fagene, men kan også omfatte generell skolepraksis, for eksempel knyttet til generelle pedagogiske utfordringer. Gjennom møtet med profesjonen må studenten også innse verdien av å stadig oppdatere sine fagkunnskaper.

Praksisopplæringen må gi studentene en variert og realistisk oppfatning av hele skolens virksomhet. En viktig del av praksisarbeidet er å møte andre sider ved skolen enn selve undervisningen, f.eks. lærersamarbeid, samarbeid med foresatte, sosialpedagogiske tiltak, og arbeid med å virkeliggjøre læreplanens intensjoner. Praksisopplæringen skal gjøre studentene kjent med mangfoldet i yrkesoppgavene, men likevel slik at lærerarbeid med elever utgjør hoveddelen.

I praksisopplæringen skal studentene møte de kravene og forventningene som blir stilt til en lærer. De skal utvikle sin profesjonskunnskap gjennom å prøve ut og bearbeide egne faglige og didaktiske kunnskaper. Erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet er et sentralt utgangspunkt også for fagstudiene på høgskolen. For å gjøre sammenhengen mellom de ulike læringsarenaene tydelig, må studiet legge til rette for didaktisk refleksjon på ulike arenaer.

### Elevrelatert arbeid

Studenten skal delta i gjennomsnitt 20 timer (klokketimer) elevrelatert arbeid pr. uke i praksisperioden. Dette kan være:

- Undervisning i ulike gruppevariasjoner: Alene, sammen med andre studenter eller sammen med praksislærer (to-læresystem)
- Observasjon

- Elevsamtaler
- Elevveiledning
- Vurdering av elevarbeid
- Tilsyn med elever i inne- og utearealer (mediatek, spisesituasjon, friminutt o.l.)
- Deltakelse på klassemøter/elevrådsmøter

### **Annet relevant arbeid**

Studenten skal ta del i 10-13 timer arbeidsplanfestet tid (bundet tid) på praksisskolen pr. uke i praksisperioden. Dette innebærer:

- Gruppeveiledning med praksislærer minimum 4 timer pr. uke
- Skrive og ta med veiledningsgrunnlag til minst én av veiledningstimene pr. uke
- Individuell veiledningstime med praksislærer minimum 1 gang pr. praksisperiode
- Delta hver dag i oppsummering av skoledagen sammen med praksislærer
- Planlegging og etterarbeid sammen med praksislærer, f.eks. undervisningsøkter, arbeidsplaner, ukeplaner
- Delta i ulike møter, f.eks. teammøter, personalmøter, tverrfaglig samarbeid, tverretatlig samarbeid m.m.
- Delta i ulike former for skole-hjem-samarbeid, f.eks. oppfølging av elever, utviklingssamtaler, klasseforeldremøte
- Minimum én samtale med rektor i løpet av praksisåret

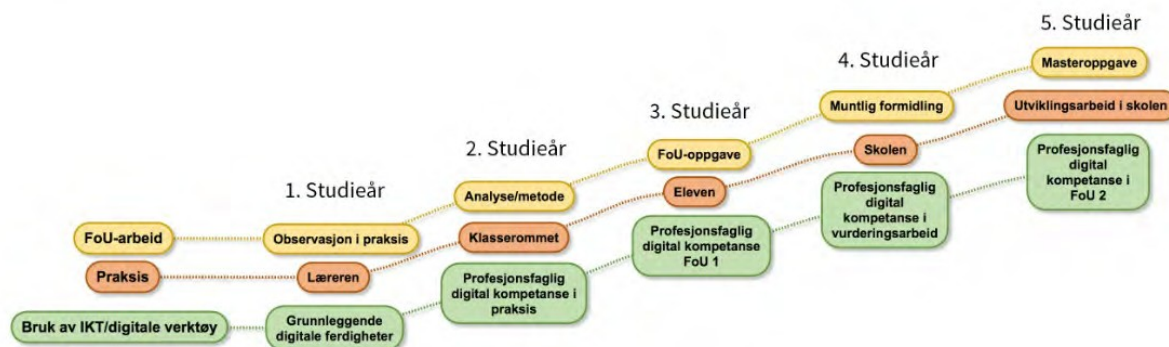
Utover dette må studentene påregne tid til for- og etterarbeid individuelt og i gruppe tilsvarende en normal arbeidsuke for lærere (43 timer). All undervisning må skriftliggjøres og begrunnes didaktisk med minimum skjemaet *Hva-hvordan-hvorfor*. Dette leveres i forkant av undervisningen til praksislærer, medstudenter og eventuelt andre som observerer undervisningen. Etter hvert som studentene får mer faglig tyngde, er det forventet at de gjennom timen/opplegget skal kunne ta hensyn til elevenes innspill og gjøre endringer underveis, som de i veiledningssamtalene begrunner faglig.

Forberedelse og etterarbeid til praksisperiodene inngår ikke i de 110 fastsatte praksisdagene.

### **Progresjon og sammenhenger mellom sentrale praksisområder**

Praksisopplæringen skal fordeles på trinn som utdanningen kvalifiserer til å undervise på. Denne praktiske delen av utdanningen må være allsidig, med stigende krav til selvstendighet og ansvar i løpet av studiets fem år. Studentene skal lære å planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring. De skal også utvikle evnen til å observere elever, lærere og læringsmiljø, og kunne innta forskerblikk og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet. I møte med eleven skal studentene erfare hvor avgjørende et godt sosialt samspill er for vekst og utvikling.

## Progresjonstrapp



### Fokusområder:

Studieår 1: Læreren: lærerens arbeidsoppgaver og rolle, observasjon

Studieår 2: Klasserommet: læring, didaktikk og relasjonskompetanse

Studieår 3: Eleven: elevmangfold, tilpasset opplæring

Studieår 4: Skolen: skolen som organisasjon, fra barnehage til barneskole, fra barneskole til ungdomsskole, tverrsektorielt samarbeid

Studieår 5: Utviklingsarbeid i skolen: refleksjon over utviklingsprosjekter, skoleovertakelse

I første praksisuke i 1. semester skal det være hovedvekt på observasjon. Fokus skal være på lærerrollen – og også på studenten i rollen som lærer. Dette innebærer at i tillegg til å observere undervisning, bør studenten få mulighet til å prøve seg ut i en valgt undervisningssetting av kortere eller lengre varighet. I første del av praksis skal studenten i samarbeid med praksislærer finne egnede temaer for observasjon og utprøving relatert til lærerrollen. Dette vil danne utgangspunkt for gjennomføring av siste del av praksis.

Studentene skal gjøre seg kjent med skolen, personalet, elevene, planer, rutiner osv. Videre i studiet skal praksisarbeidet gi en progresjon for studentene som kan illustreres med bl.a. disse punktene:

<b>FRA</b>	⇒ ⇒	<b>TIL</b>
Observasjon	⇒ ⇒	Handlinger
Ansvarsdeling	⇒ ⇒	Selvstendig arbeid
Undervisning i par/grupper	⇒ ⇒	Alene om undervisning
Arbeid med mindre grupper	⇒ ⇒	Arbeid med større og sammensatte grupper
Konkret og hjelpende veiledning med undervisning	⇒ ⇒	Mer utfordrende og selvstendig undervisning
Støtte i faglig didaktisk planlegging	⇒ ⇒	Faglig didaktisk selvstendighet

Fokus på klasseroms-situasjoner og undervisning	⇒ ⇒	Fokus på skolen som arbeidsplass og organisasjon, skole–hjem–samarbeid og tverretatlig kontakt
Vurdering for læring underveis hos studenten	⇒ ⇒	Sluttvurdering av studenten

### **Veiledning og veiledningsgrunnlag**

I henhold til forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 skal 105 praksisdager være veiledet. I veiledet praksis skal studentene ha to veiledere, en lærer fra skolen der praksisopplæringen foregår (*praksislærer*), og en faglærer fra høgskolen (*basisgruppeveileder*). Praksislærer og basisgruppeveileder skal samarbeide om veiledningsarbeidet og sørge for at alt blir organisert i henhold til *Plan for praksis*.

### **Hensikten med veiledning av praksisstudenter:**

Veiledet praksis for lærerstudenter har blant annet følgende hovedhensikter:

- hjelpe studenten med å utvikle metaperspektiv på egen profesjonsutøvelse
- hjelpe studenten med å studere praksis ved hjelp av begreper, prinsipper og forståelsesmåter hentet fra teorifeltet, slik at de også får en rikere teoretisk forståelse
- skape behov og interesse hos studenten for å sette seg inn i mer teori, gi retning til arbeidet med å utvide teoretisk forståelse og forstå nødvendigheten av faglig oppdatering som profesjonsutøver
- lære studenten å bruke veiledning som et godt og nyttig verktøy ved egen veiledning av elever i undervisningssammenheng, kollegabasert veiledning og eventuelt i samarbeid med foreldre

### **Begrepsavklaringer**

For å klargjøre forventninger om innholdet i den veiledningen som skal foregå, både mellom lærere og studenter og mellom studentene og elever i skolen, kan det være nyttig med noen begrepsavklaringer. Dette gjelder både hva som regnes som veiledning og ikke, og hva som karakteriserer ulike typer veiledning:

**Veiledning** innebærer å hjelpe en annen i sin læring og utvikling, dvs. den andres tilegnelse av eller endring av kunnskaper, ferdigheter og holdninger (Inglar 1997).

**Formell veiledning** er en veiledningssamtale som er avtalt og planlagt, ofte med at veisøker har levert inn et veiledningsgrunnlag som veiledningen kan skje på grunnlag av.

**Uformell veiledning** er veiledning som ikke er planlagt. Denne typen veiledning foregår ofte som spontane samtaler som skal hjelpe studenten videre i sin utvikling.

**Individuell veiledning** er veiledning som har til hensikt å hjelpe læring og utvikling hos en enkelt person.

**Gruppeveiledning** er veiledning som har til hensikt å hjelpe utvikling og læring hos en gruppe. Slik

veiledning kan organiseres på forskjellige måter, f.eks. ved at gruppen får ulike roller i veiledningen. De kan se på ulike perspektiver, ha observatørroller eller være et reflekterende team.

Informasjon kan være veiledning hvis det tas hensyn til og fokuseres på muligheter for læring og utvikling.

**Dagligdags samtale** har ikke spesielt fokus på muligheter for læring og utvikling.

### **Om forholdet mellom råd og veiledning**

Veiledningspedagogikk bygger på den grunnleggende ideen at det studenten selv kommer frem til er den beste læringen. I veiledning er det derfor viktigere å stille spørsmål som får studenten til å reflektere enn å komme med råd. Når man kommer med råd blir det viktig at studenten gis mulighet til å reflektere over ulike konsekvenser av rådet, og selv, med begrunnelse, bestemme om han eller hun vil ta hensyn til dette.

### **Lytting som viktig virkemiddel for å forstå kjernen i problem**

I tillegg til spørsmål er lytting det viktigste hjelpemiddelet i veiledning. Gjennom lytting kan man få dypere og bedre innsikt i problemgrunnlaget og mulige løsninger. Stillhet gjør det også mulig å tenke.

### **Veiledningsgrunnlag**

Studentene skal skrive et veiledningsgrunnlag til hver veiledningstime med praksislærer. Et veiledningsgrunnlag er et notat som skal fortelle veilederne hva studenten (veisøker) ønsker å bli veiledet i. Se forslag til mal for veiledningsgrunnlag – vedlegg 1.

### **Praksisrapportering**

Etter gjennomført praksisperiode hvert semester skal studentene levere en individuell praksisrapport etter mal. Denne praksisrapporteringen er studentens oppsummering av egne praksiserfaringer. Rapporten godkjennes av ansvarlig lærer og er tilgjengelig for aktuelle praksislærere, basisgruppeveiledere, faglærere og programleder. Se mal for rapportering – vedlegg 3.

## **6. Læringsutbytte og arbeidskrav**

Læringsutbyttene for praksisopplæringen er fordelt på studieår, og praksisskolen er ansvarlig for å fordele læringsutbyttene i høst- og vårsemesteret. Arbeidskrav knyttet til praksis er fordelt i høst- og vårsemesteret. I tillegg til disse arbeidskravene kan de enkelte fagene gi egne oppgaver for å sikre en god sammenheng mellom teori og praksis.

### **Syklus 1 (1.–3. studieår)**

Hovedtemaene for praksisopplæringen i de første tre årene er:

- Utvikling av egen læreridentitet
- Lærerarbeidet i et klasserom preget av mangfold
- Læringsledelse
- Planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning
- Læringsrettet vurdering, dybdelæring, grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring
- Skolen som organisasjon og samarbeid med andre institusjoner

## Læringsutbytte 1. studieår

### *Kunnskap*

Kandidaten

- har kunnskap om lærerens rolle og oppgaver i skolen
- har kunnskap om didaktikkens betydning for lærerens planlegging av undervisning
- har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og relasjonsarbeid
- har kunnskap om hvordan observasjon som metode kan bidra til utvikling av læringsmiljøet og læringsarbeidet

### *Ferdigheter*

Kandidaten

- kan sammen med medstudenter og praksislærer planlegge undervisning med utgangspunkt i nasjonale og lokale planer
- kan sammen med medstudenter og praksislærer lede gode læringsaktiviteter med utgangspunkt i ulike arbeidsmåter og mål for undervisningen
- kan observere og kritisk reflektere over elevers læringsarbeid
- kan utvikle egen relasjonskompetanse til elevene
- kan bidra til å utvikle gode relasjoner mellom elevene

### *Generell kompetanse*

Kandidaten

- kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger fra veileder
- kan vurdere egen og andres praksis

## Arbeidskrav relatert til praksis 1. studieår:

Høst:

1. Praksisrapport etter mal (Ansvar: valgfaget – fagpulje 1)
2. Observasjonsoppgave. Muntlig gruppepresentasjon. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 1)

Vår:

1. Praksisrapport etter mal. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 2)
2. Observasjonsoppgave. Skriftlig innlevering. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 2)

## Læringsutbytte 2. studieår

### *Kunnskap*

Kandidaten

- har kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter, ulike læringsarenaer og vurderingsformer som fremmer gode inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har kunnskap om klasseledelse, kommunikasjon, samhandling og relasjonsarbeid
- har kunnskap om ulike digitale og analoge læremidler og bruk av disse i ulike lærings situasjoner
- har kunnskap om analyse av læremidler og lærerens bruk av disse

- har kunnskap om skolens profesjonsetiske plattform
- har kunnskap om skolens styringsdokumenter, dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet

### *Ferdigheter*

#### Kandidaten

- kan etter veiledning planlegge undervisning i ulike læringsarenaer med utgangspunkt i nasjonale og lokale planer
- kan gjennomføre og vurdere undervisning i ulike læringsarenaer
- kan bruke relevante digitale verktøy og veilede elever i deres digitale hverdag
- kan drøfte undervisning og læring, fag og elever på bakgrunn av profesjonsetiske perspektiv
- kan gjennomføre analyse av læremidler og lærernes bruk av disse

### *Generell kompetanse*

#### Kandidaten

- kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan videreutvikle egen planlegging, gjennomføring og evaluering etter veiledning
- har relasjonskompetanse basert på profesjonsetiske perspektiv

### **Arbeidskrav relatert til praksis 2. studieår:**

#### Høst:

1. Praksisrapport etter mal. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 2)
2. Skriftlig innlevering av oppgave. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 2)

#### Vår:

1. Praksisrapport etter mal. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 2)
2. Analyse og bruk av læremidler i praksisklassen. Muntlig presentasjon. (Ansvar: valgfaget – fagpulje 1)

### **Læringsutbytte 3. studieår**

#### *Kunnskap*

#### Kandidaten

- har kunnskap om elevenes forutsetninger og utvikling som utgangspunkt for tilpasset opplæring
- har kunnskap om kulturelt, språklig, religiøst og sosialt mangfold
- har kunnskap om skolens samarbeidspartnere
- har kunnskap om vitenskapsteori og ulike metoder

### *Ferdigheter*

#### Kandidaten

- kan på selvstendig grunnlag planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning
- kan reflektere over, vurdere, velge og bruke ulike kartleggingsverktøy og følge opp resultat
- kan samhandle med elever, foresatte, kolleger og andre interne og eksterne aktører
- kan identifisere og drøfte tiltak for å håndtere mobbing, krenkelse og elever i vanskelig

- livssituasjoner, og bidra til positiv utvikling av skolens læringsmiljø
- kan bruke vitenskapsteoretisk og metodisk kunnskap i et FoU-prosjekt

### *Generell kompetanse*

#### Kandidaten

- kan anvende sine kunnskaper til å gjennomføre lærerfaglige oppgaver for alle elever
- har endrings- og utviklingskompetanse som bidrar til samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen
- har utviklet egen læreridentitet, kommunikasjons- og relasjonskompetanse basert på profesjonsetiske perspektiv

### **Arbeidskrav relatert til praksis 3. studieår:**

#### Høst:

1. Praksisrapport etter mal. (Ansvar: PED)
2. FoU-oppgave: datainnsamling – etter avtale med veileder

#### Vår:

1. Praksisrapport etter mal. (Ansvar: valgfaget med praksisansvar)
2. Oppgave med muntlig presentasjon. (Ansvar: valgfaget valgfaget med praksisansvar)

### Syklus 2 (4.–5. studieår)

Hovedtemaer for praksisopplæringen i de siste to årene er:

- Videreutvikling av lærerledelse og dypere forståelse av elevmangfold
- Utvikling av endringskompetanse
- Forsknings- og utviklingsarbeid relatert til skolen

### **Læringsutbytte 4. studieår**

#### *Kunnskap*

#### Kandidaten

- har inngående kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter og vurderingsformer som fremmer inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har inngående kunnskap om barn og ungdoms utvikling, læring og dannelse i ulike sosiale, flerkulturelle kontekster og om hvordan kunnskapen kan anvendes for å tilpasse opplæringen til alle elevers forutsetninger og behov
- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående opplæring

#### *Ferdigheter*

#### Kandidaten

- kan gjennomføre og evaluere et entreprenørskapsprosjekt



### *Generell kompetanse*

#### Kandidaten

- kan bidra aktivt til endringsprosesser og ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen og involvere lokalt samfunns-, arbeids- og kulturliv i opplæringen
- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiv ved skolens arbeid, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan delta i relevante faglige og didaktiske diskurser med faglig tyngde, og kan kommunisere om faglige spørsmål knyttet til eget masterfordypningsfag

### **Arbeidskrav relatert til praksis 4. studieår:**

#### Høst:

1. Gjennomføring av todagers undervisningsprosjekt i entreprenørskap (Ansvar: LMAGENT)
2. Refleksjonsnotat knyttet til undervisningsprosjekt i entreprenørskap (Ansvar: LMAGENT)

#### Vår:

1. Gjennomføring av en DKS-produksjon (Ansvar: LMAGENT)
2. Praksisrapport der studenten reflekterer over utvikling fra 1.–4. studieår sett i relasjon til læringsutbytter, DKS-produksjon og øvrig innhold i plan for praksis. (Ansvar: fordypningsfaget og LMAGENT)

### **Læringsutbytte 5. studieår**

#### *Kunnskap*

#### Kandidaten

- har kunnskap om konkret forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen
- har kunnskap om skolen som organisasjon

#### *Ferdigheter*

#### Kandidaten

- kan ta ansvar for å utvikle og lede inkluderende, kreative, trygge og helsefremmende læringsmiljø der opplæringen tilpasses elevenes behov og ta selvstendig ansvar i daglig drift av skolen
- kan gjennomføre profesjonsrettete, praksisrelevante, selvstendige og avgrensede forskningsprosjekt i tråd med forskningsetiske normer

### *Generell kompetanse*

#### Kandidaten

- kan bidra aktivt til endringsprosesser og ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen
- kan kritisk vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning

## Arbeidskrav relatert til praksis 5. studieår:

Høst:

1. Refleksjonsnotat fra skoleovertakelse. (Ansvar: masterfordypningsfaget)

## 7. Vurdering

I henhold til *forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning trinn 5–10* skal praksisopplæringen være veiledet, variert og vurdert. Praksisopplæringen er en viktig del av arbeidet med å gjøre lærerstudenter skikket til arbeid i grunnskolen. Skikkethetsvurdering er en sentral del av vurderingen i praksisopplæringen, jf. forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Egen nettside om skikkethetsvurdering og prosedyrer ved skikkethetsaker finner du her:

<https://www.hiof.no/studier/skikkethet/>

### Vurderingskriterier

Vurdering av praksisopplæringen bygger på:

- Krav til akademisk standard som gjelder for profesjonsutdanninger på universitets- og høghskolenivå
- Beskrivelser av læringsutbytter i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 av 7. juni 2016
- Nasjonale retninger for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 (2016)
- Plan for praksis, HiØ

Vurderingen tar utgangspunkt i kravet om obligatorisk deltakelse i praksisopplæringen og vektlegger spesielt følgende områder:

- Profesjonsetisk holdning
- Forberedelse og planlegging av undervisning og læringsaktiviteter
- Tilrettelegging og gjennomføring av undervisning og læringsaktiviteter
- Evaluering av egen og medstudenters undervisning
- Kommunikasjon og kontakt med elever og kolleger
- Hvordan studenten utnytter veiledning fra praksislærer og andre kolleger
- Samlet vurdering av skikkethet for læreryrket

Det er viktig at praksislærer og basisgruppeveileder samarbeider om vurdering av studentens faglige kompetanse.

### Fravær

All praksis i grunnskolelærerutdanningene er obligatorisk, og alle praksisdager/uker må derfor gjennomføres. Ved fravær grunnet sykdom m.m., må studenten i samarbeid med praksisskolen finne tidspunkter for å ta igjen de tapte dagene. Frist for å ta igjen fravær i praksisperioden er normalt to uker etter de ordinære praksisukene eller innen en dato student, praksislærer og høghskolen er enige om. Ved

stort fravær i praksis kan studenten stå i fare for ikke å få vurdert / bestått praksis. I slike tilfeller kontaktes programleder for å avklare muligheter for å få gjennomført ny praksis.

### **Karaktersetting**

Veiledning og vurdering av studenter i praksisopplæringen er et felles ansvarsområde for lærerutdanningens lærere, praksislærerne og rektor. Det er studentens praksislærer, rektor og basisgruppeveileder som i samarbeid skal vurdere studentens måloppnåelse i praksisperioden.

Praksisskolen v/praksislærer skriver vurderingsrapport etter hvert semester og rapporterer til studieadministrasjonen ved høgskolen. For studenter som har hatt praksis fordelt hos flere praksislærere, må praksisskolens koordinator samordne karaktersettingen. Rapporten skal underskrives av praksislærer, basisgruppeveileder, student og skolens rektor. Ved tvil om vurdering og karakter skal programleder ved høgskolen bistå praksisskolen i vurderingsarbeidet.

Gjennom studiet skal studenten få en vurdering etter praksis i hvert semester bortsett fra 7. semester. I 1. semester er det to uker praksis, der den første uka er observasjonspraksis uten veiledning og den neste uka er veiledet praksis. Dette er for kort tid til å kunne gi en reell vurdering, og studenten vil få en forenklet vurdering. Praksislærere som vurderer at en student har problemer med praksisgjennomføringen, gir skriftlig beskjed om dette til programleder umiddelbart etter gjennomført praksis (eget skjema). I 7. og 10. semester er det kun to dagers entreprenørskapspraksis.

Vurderingen etter praksis i høstsemestrene skal være uten karakter. Denne kalles *midtveisvurdering*, og har et eget skjema. 4. studieår er det kun ordinær praksis i vårsemesteret og det er ikke midtveisvurdering. Vurderingen etter praksis i vårsemestrene kalles *sluttvurdering*, og skal ha karakter etter skalaen *Bestått/ikke bestått* (egne skjema). I 5. studieår har studentene kun to uker praksis i høstsemesteret. Praksisen er knyttet til skoleovertakelse. Det er et eget skjema for denne praksisen.

Vurderingene skal støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student. Mer utfyllende informasjon om kriteriene for vurdering finnes i vurderingsskjemaene og i læringsutbyttene for det aktuelle studieåret (jf. kap. 6). Innlevering av vurderingsdokumenter følger prosedyrer beskrevet på nettsidene for praksis. <https://www.hiof.no/lu/studier/praksis/glu/>

Studenten skal få individuell skriftlig tilbakemelding når som helst underveis i studiet dersom praksislærere vurderer at prestasjonene kan føre til karakteren *Ikke bestått*. I tilbakemeldingen benytter praksislærer skjema for midtveisvurdering. I etterkant av en slik tilbakemelding skal det innkalles til et møte der praksislærer(e), basisgruppeveileder, høgskolens programleder og den aktuelle studenten drøfter situasjonen. Dette kan medføre igangsetting av tiltak i form av ekstra veiledning, ev. utvidet praksis, m.m. Karaktersetting kan derfor i enkelte tilfeller bli utsatt til slike tiltak er gjennomført.

Deltakelse i forberedelse, gjennomføring og etterarbeid er obligatorisk og utgjør ett av vilkårene for bestått praksisopplæring. Dersom endelig karakter settes til *Ikke bestått*, må studenten vente et år og ta igjen praksisperiodene (høst/vår) ved en ny praksisskole. Dersom studenten vurderes til *Ikke bestått* to ganger for samme praksisperiode, må studenten avslutte grunnskolelærerstudiet.

## Vanskelige situasjoner underveis i praksis

Det kan oppstå situasjoner som oppleves som vanskelige for praksislærer og/eller student(er).

Prosedyrer i slike situasjoner er følgende:

1. Partene informeres raskt, og det avholdes et møte umiddelbart.
2. Man prøver å løse konflikten/vanskelighetene på laveste nivå (uten rektor og programleder).
3. Alle som er involvert i saken deltar på møtet; student(er), praksislærer, basisgruppeveileder og eventuelt trinnkoordinator/programleder/ректор.

## 8. Generell informasjon

### Formelle krav

#### *Krav om politiattest*

Alle studenter som skal gjennomføre praksis må ha gyldig politiattest. Denne skal leveres ved studiestart og ikke være eldre enn 3 måneder. Poliattesten gjelder for hele studietiden.

<https://www.hiof.no/studier/praksis/politiattest/>

#### *Tuberkulosekontroll*

Studenter som har oppholdt seg i mer enn tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose, skal levere tuberkulintest. Det er hver enkelt students eget ansvar å sørge for at slik test foreligger.

<https://www.hiof.no/studier/praksis/medisinsk-testing/>

#### *Taushetsplikt*

Studentene blir gjort kjent med reglene i forvaltningsloven og straffeloven om taushetsplikt som gjelder for grunnskolen. Studentene skal også ha kjennskap til opplysningsplikten som i enkelte tilfeller går foran taushetsplikten etter reglene i opplæringsloven kapittel 15. Alle studenter må skrive under på taushetserklæring før første praksisperiode. Studentene blir også gjort kjent med at praksisskolene kan kreve egen taushetserklæring. I skriftlige arbeid der studenten bruker erfaringer fra praksisfeltet, skal alle person- og stedsopplysninger anonymiseres slik at ikke personer eller steder kan direkte eller indirekte identifiseres i den skriftlige besvarelsen. Dette er den enkelte students ansvar i medhold av taushetsplikten. I medhold av personopplysningsloven skal studentene heller ikke i notater eller lignende skriftlige nedtegnelser – på papir eller elektronisk – oppbevare informasjon som direkte eller indirekte er egnet til å identifisere personer eller steder.

#### *Profesjonsetiske hensyn*

Det er svært viktig at studentene kjenner til skolens regler for å ta bilder eller video av elever og skolesituasjoner. All fotografering og opptak av barn krever alltid skriftlig samtykke fra foresatte, og i tillegg skriftlig samtykke fra barn over 13 år. All bruk av bilde og video skal avklares med praksislærer. Praksislærere eller andre ved skolen kan heller ikke ta bilde av eller filme studenter uten deres samtykke. Studentene må følge både høgskolens og praksisskolens retningslinjer for bruk av sosiale medier knyttet til elever, foresatte, medstudenter og kollegaer.

### Reisetilskudd

Det er mulig å søke om å få dekket merutgifter i forbindelse med reise til og fra praksisstedet. Det gjøres oppmerksom på at ordningen er til for å dekke *betydelige* merutgifter knyttet til reise i praksis. Mer informasjon og søknadskjema fås av programkonsulenten for studiet. Eventuelt reisetilskudd må avklares i forkant av praksis, og regning må sendes senest 14 dager etter avsluttet praksis. Se

ellers Høgskolen i Østfold sine retningslinjer for refusjon av reise- og boutgifter til studenter i praksisundervisning: <https://www.hiof.no/lusp/studier/praksis/ppu/reiseutgifter-studenter.html>

### **Studenten som vikar**

Dersom studenten jobber som vikar i løpet av praksisperioden, må denne tiden tas igjen som praksis. Å jobbe som vikar godtas ikke som praksisopplæring.

### **Kontaktpersoner**

Programkonsulent for GLU ved HiØ: Åsmund Solli, [asmund.solli@hiof.no](mailto:asmund.solli@hiof.no), tlf. 69608137.

Studieprogramleder for GLU ved HiØ: Lin Sandhaug Ramberg, [lin.e.ramberg@hiof.no](mailto:lin.e.ramberg@hiof.no), tlf.: 69608102

## Vedlegg 1: Studentenes mal for veiledningsgrunnlag

Når du utformer veiledningsgrunnlaget kan du bygge det opp på følgende måte:  
(Bruk gjerne stikkord, men veileder skal kunne forstå sammenhengen i det du skriver.)

### **Beskriv den situasjonen du ønsker å bli veiledet i**

Situasjonen skal være knyttet til mål for denne praksisperioden (se læringsutbyttene for det aktuelle praksisåret). Det er viktig at du beskriver situasjonen så nøyaktig som mulig, slik at veileder kan forstå ditt/dine perspektiv, og få et innblikk i hva du ønsker å samtale om.

### **Presiser hvilke utfordringer du står overfor i situasjonen**

Du skal presisere hva du konkret ønsker å bli veiledet i knyttet til den aktuelle situasjonen du har beskrevet.

### **Dine tanker om hvordan du vil arbeide med situasjonen og hva du tenker at veileder kan bidra med**

Beskriv hvordan du ser for deg en mulig løsning, og hvordan du tenker at du kan utvikle deg videre innenfor dette området.

## Vedlegg 2: Mal for rektors dialogbaserte samtale med studentene

Revidert juni 2023

Rektor ved praksisskolen har i hvert studieår 1-2 samtaler med praksisstudentene. Samtalene er i utgangspunktet ment å foregå i studentgruppe. Rektor kan selv avgjøre om han/hun ønsker å gjennomføre en eller flere av samtalene med studentene individuelt.

Den følgende malen ivaretar progresjon i praksisopplæringen i henhold til forskrift for rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10. Den tar utgangspunkt i hovedtemaene for praksisopplæringen og læringsutbytte knyttet til de ulike praksisperiodene. Samtidig oppfordres studentene til å komme med egne innspill til samtalen.

### Innhold i alle semestre

Rektor skal etter hver praksisperiode få studentenes synspunkter på hvordan de erfarer skolen som praksisskole. Når skolen får en ny studentgruppe, uansett semester/studieår, skal rektor presentere egen skole, inkludert skolens organisering, styringsdokumenter (herunder LK20), varslingsplikten, skolens/kommunens satsingsområder og lærernes arbeidsoppgaver og arbeidstid. Ny studentgruppe skal også presenteres for skolens personale.

### Innhold i 1. studieår

*Praksis høst: 2 uker*

Én uke ikke veiledet praksis. Rektor tar ansvar for å tilrettelegge uken for studentgruppa. Én uke veiledet praksis.

Samtaletema:

Hovedtema: Samfunnsmandatet og skolen som organisasjon.

- Hvilke forventninger studentene har til læreryrket og hvorfor de vil bli lærer
- Forventninger til lærerne, arbeidsår og arbeidstidsordninger
- Skolens samfunnsmandat
- Skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon
- Skolen i forvaltningssystemet: Stortinget, Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet, Statsforvalteren, kommunen, skolen.

*Praksis vår: Tre uker*

Hovedtema: Skolens styringsdokumenter (herunder LK20), og lærerens tilrettelegging for læring av fag.

Samtaletema:

- Lærerens rolle og arbeidsoppgaver
- Hvordan skolen jobber med følgende temaer:
  - Holdninger til yrket, elever, kolleger, foresatte
  - Tilrettelegging for læring
  - LK20

## Innhold i 2. studieår

Praksis: Tre uker høst og tre uker vår

Hovedtema: Skolens bruk av ulike læremidler og arbeid med grunnleggende ferdigheter

### Høst:

- Hvilke forventninger studentene har til læreryrket og hvorfor de vil bli lærere
- Skolens og lærernes bruk av ulike læremidler
- Skolens bruk av digitale læremidler spesielt

### Vår:

- Skolens arbeid med grunnleggende ferdigheter i alle fag
- Skolens arbeid med dataanalyse (elevundersøkelsen, nasjonale prøver)

## Innhold i 3. studieår

Praksis: Tre uker høst og tre uker vår

Hovedtema: Elevmangfold, forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning, samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen

### Høst:

- Hvilke forventninger studentene har til læreryrket og hvorfor de vil bli lærere
- Trygt og godt skolemiljø
- Skolens samarbeid med foresatte
- Hvordan skolen samarbeider med andre sentrale instanser utenfor skolen
  - BUP, PPT, barnevernet, politiet m.fl.

### Vår:

- Det profesjonelle læringsfellesskapet
  - Case fra UDIR brukes som utgangspunkt for å snakke om det profesjonelle læringsfellesskapet
- Hva innebærer skoleleders rolle? Også andre roller kan beskrives, skoleeier, politikere m.v.
- Tanker om tematikk til masteroppgaven

I tillegg til samtalen med rektor er det ønskelig at studentene får en samtale med helsesykepleier og med lærere som har spesielle funksjoner, f.eks. sosiallærer og karriereveileder.

## Innhold i 4. og 5. studieår

Praksis: Fire uker i vårsemesteret 4. studieår, og to uker i høstsemesteret 5. studieår

### Vår 4. studieår:

- Hvilke forventninger studentene har til læreryrket og hvorfor de vil bli lærere
- Overganger mellom skoleslag
  - overgang barneskole–ungdomsskole
  - overgang ungdomsskole–videregående skole
- Lærerens endrings- og utviklingskompetanse.
- Masterarbeidet - innhenting data ute i skolen, tidsaspekt mm.

### Høst 5. studieår:

Ingen planlagt samtale utover samtalen(e) som skal gjennomføres i alle studieår (se ovenfor).



## Vedlegg 3: Studentrapport fra praksis 1. studieår

- Rapporten legges i mappe for praksisrapporter på kulletts hjemmeside i Canvas.
- Rapporten skal lages som en digital fortelling fra praksis
- Omfang på rapporten/fortellingen skal være på 3-5 minutter (Del B)
- Tid for innlevering: se semesterplanen.
- Rapporteringen er et arbeidskrav og blir godkjent / ikke godkjent av ansvarlig lærer ved HiØ.

### Del A: Opplysninger

Navn:

Valgfag:

Semester:

Navn på de andre studentene i praksisgruppa:

Praksisskole:

Praksislærer:

Rektor (eller ansvarlig for praksis i skolenes ledergruppe):

Basisgruppeveileder ved HiØ:

### Del B: Praksisgjennomføringen

De to delene skal til sammen være på 1000 ord, og de skal være omtrent like store.

#### 1. Oversikt over innhold i praksis

Du skal beskrive innholdet i praksisperioden.

(klassetrinn, klassemiljøet, faglig innhold i undervisningen (eventuelle prosjekter), samarbeid med medstudenter/lærere og veiledningen)

#### 2. Egenrefleksjon

Du skal reflektere over deg selv i lærerrollen med utgangspunkt i observasjonsskjema og samtale med medstudent og praksislærer.

Du skal se din egen utvikling i sammenheng med mål du har satt deg for praksis, tidligere praksisperioder (gjelder ikke rapport 1. semester) og læringsutbyttene i *Plan for praksis*.

Du skal kritisk reflektere over din utvikling som lærer.

## Vedlegg 4: Studentrapport fra praksis 2. studieår

- Rapporten legges i mappe for praksisrapporter på kulletts hjemmeside i Canvas.
- Omfang på rapporten skal være på 1000 ord (Del B).
- Egenrefleksjonen (Del B) knyttes til teori i pedagogikk og/eller skolefag. Det forventes riktig henvisning i teksten og riktig ført litteraturliste.
- Tid for innlevering: se semesterplanen.
- Rapporteringen er et arbeidskrav og blir godkjent / ikke godkjent av ansvarlig lærer ved HiØ.

### Del A: Opplysninger

Navn:

Valgfag:

Semester:

Navn på de andre studentene i praksisgruppa:

Praksisskole:

Praksislærer:

Rektor (eller ansvarlig for praksis i skolens ledergruppe):

Basisgruppeveileder ved HiØ:

### Del B: Praksisgjennomføring - egenrefleksjon

De to delene skal til sammen være på 1000 ord.

#### 1. Oversikt over innhold i praksis

Du skal beskrive innholdet i praksisperioden.

(klassesinn, klassemiljøet, faglig innhold i undervisningen (eventuelle prosjekter), samarbeid med medstudenter/lærere)

Beskriv også hvilke temaer det har blitt gitt veiledning på for gruppa som helhet og for deg individuelt.

#### 2. Refleksjon over egen praksis

Fortell om og reflekter over tilbakemeldinger du har fått din vurdering av egen innsats. Tenker du at tilbakemeldingene har vært nyttige, og stemmer de overens med dine egne refleksjoner?

Hvordan har du utviklet deg som lærer sett i sammenheng med tidligere praksisperioder og læringsutbyttene i *Plan for praksis*. Hvilke mål setter du deg for neste praksisperiode? Begrunn hvorfor du har satt deg disse målene.

## Vedlegg 5: Studentrapport fra praksis 3. studieår

### Tredje studieår - vårsemesteret

- Rapporten legges i mappe for praksisrapporter på kulletts hjemmeside i Canvas
- Omfang på rapporten skal være ca. 1000 ord (+/- 10 %)
- Tid for innlevering: se semesterplanen
- Rapporteringen er et arbeidskrav i fagene og skal godkjennes av basisgruppeveileder

#### 1. Studentopplysninger:

Navn:

Basisgruppe:

Praksisskole og trinn:

Praksislærer:

#### 2. Kort oversikt over praksis

Gi en kort beskrivelse av skole, klassetrinn, undervisning, andre ansvarsoppgaver og aktiviteter.

#### 3. Veiledning, tilbakemelding og egenvurdering

Fortell hvilke temaer det er blitt gitt veiledning på:

1. For gruppa som helhet
2. For deg individuelt

I Plan for praksis står nevnt læringsutbytter som er relatert til temaet om mangfold:

- kan tilrettelegge for tilpasset opplæring og differensiere for elevmangfoldet i skolen
- kan legge til rette for læring for elever med særskilte behov
- kan identifisere og legge til rette for barn i vanskelige livssituasjoner i den grad det er aktuelt
- viser evne til å skape et godt og trygt klassemiljø og griper inn ved konflikt- og /eller mobbesituasjoner
- viser evne og vilje til samarbeid med medstudenter, praksislærere og andre aktuelle samarbeidspartnere
- viser forståelse for barn og unges rettigheter; er lydhør og gir elevene gehør i saker og situasjoner der det er aktuelt

Fortell om og reflekter over tilbakemeldinger du har fått og din vurdering av egen innsats, særlig i henhold til læringsutbyttene for dette året. Tenker du at tilbakemeldingene har vært nyttige, og stemmer de overens med egenvurderingen?

Hvordan har du utviklet deg som lærer sett i sammenheng med tidligere praksisperioder og læringsutbyttene i *Plan for praksis*?

#### **4. Mål og fokusområder for neste praksisperiode**

Velg ut et par – tre områder/mål som du ønsker å fokusere på og videreutvikle i neste periode. Begrunn hvorfor du har valgt disse, og fortell hvordan du tenker at du kan gjøre for å utvikle deg innenfor disse områdene.

## Vedlegg 6: Studentrapport fra praksis 4. studieår

### Fjerde studieår - vårsemesteret

- Rapporten legges i mappe for praksisrapporter på kulletts hjemmeside i Canvas
- Omfang på rapporten skal være ca. 1000 ord (+/- 10 %)
- Tid for innlevering: se semesterplanen
- Rapporteringen er et arbeidskrav i fagene og skal godkjennes av basisgruppeveileder

### 1. Studentopplysninger:

Navn:

Basisgruppe:

Praksisskole og trinn:

Praksislærer:

### 2. Kort oversikt over praksis

Gi en kort beskrivelse av skole, klassetrinn, undervisning, andre ansvarsoppgaver og aktiviteter.

### 3. Veiledning, tilbakemelding og egenvurdering

Hvilke temaer fra veiledningen har gjort deg mer bevisst på egen lærerrolle?

Hvordan har du utviklet deg som lærer sett i sammenheng med tidligere praksisperioder og læringsutbyttene i Plan for praksis?

Fortell om og reflekter over tilbakemeldinger du har fått og din vurdering av egen innsats, særlig i henhold til læringsutbyttene for dette året. Tenker du at tilbakemeldingene har vært nyttige, og stemmer de overens med egenvurderingen?

### 4. Faglige refleksjoner

I Plan for praksis står disse læringsutbyttene nevnt blant annet relatert til temaene overganger og flerkulturelle perspektiver:

Kandidaten:

- har inngående kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter og vurderingsformer som fremmer inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har inngående kunnskap om barn og ungdoms utvikling, læring og dannelse i ulike sosiale, flerkulturelle kontekster og om hvordan kunnskapen kan anvendes for å tilpasse opplæringen til alle elevers forutsetninger og behov
- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående opplæring

- kan bidra aktivt til endringsprosesser og ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen og involvere lokalt samfunns-, arbeids- og kulturliv i opplæringen
- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiv ved skolens arbeid, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan delta i relevante faglige og didaktiske diskurser med faglig tyngde, og kan kommunisere om faglige spørsmål knyttet til sitt fordypningsfag.

Om overganger:

Hva ser du som kritiske aspekter ved overgang mellomtrinn – ungdomstrinn (5–10) og ungdomstrinn – videregående skole (10–16)?

Flerkulturelt perspektiv:

Reflekter rundt styrker og utfordringer ved å ha elever som ikke har norsk som morsmål i klassen.

## **5. Mål og fokusområder for neste praksisperiode**

Velg ut et par – tre områder/mål som du ønsker å fokusere på og videreutvikle i neste periode. Begrunn hvorfor du har valgt disse, og fortell hvordan du tenker at du kan gjøre for å utvikle deg innenfor disse områdene.